

MONEN MATERIAALIN MUOTOILIJAJA

Sisustusarkkitehti Samuli Naamanka suunnitteli ensimmäisen tuotantoon päässeän huonekalunsa, kun halusi eron lempinimestään "Betoni-Naamanka".

Mitä tulee mieleen sanasta...

Kaunis? Sää. **Ruma?** Käytös. **Kiinnostava?** Maailma. **Ilahduttava?** Kylpy. **Turha?** Kiukkuttelu. **Ikävä?** Lappi. **Tavoiteltava?** Lappi. **Mukava?** Mummo. **Pitkästyttävä?** Kokous. **Makea?** Elämä.

Helsingissä Mannerheimintien ja Kalevankadun tunteissa sijaitseva graafisen betonin teos *Nousukierre* ohjaa autoilijoita Stockmannin parkkihalliin. Hieno Jiella-riipputuoli syntyi alun alkaen Outi Martikaisen kanssa pidettyyn yhteisnäyttelyyn ja päättyi sitten Habiteckille. Piiraisen Compos-malliston kalusteet valmistetaan suomalaisesta pellavasta ja maissisokerista polymeroidusta luonnonkuidusta. Martelan valmistaman Clash-tuolin ensimmäinen proto syntyi jo 1990-luvun puolella. Silloin Naamangalla ei ollut aikaa viedä asiaa eteenpäin, koska hän työskenteli graafisen betonin tuotekehityksen parissa.

CV

Samuli Naamanka: Sisustusarkkitehti, 41
Opinnot: Taiteen maisteri Taideteollisesta korkeakoulusta, fysiikan opintoja Oulun yliopistossa, graafisen suunnittelun opintoja nykyistä Lapin yliopistoa edeltäneessä oppilaitoksessa Rovaniemellä
Oma yritys: Reseptori vuodesta 1996
Ura: Graphic Concrete Ltd -yrityksen luova johtaja 2002–2004
Asiakkaita: Avarte, Graphic Concrete, Iittala, Helsingin kaupunki, Martela, Opa Muurikka, P.O.Korhonen, SunSauna
www.samulinaamanka.com

Sinua ryhdyttiin kutsumaan Betoni-Naamangaksi, kun tamperelaisen tehtaan laajennustoimeksiannon yhteydessä innostuit betonista ja keksit sekä patentoit graafisen betonin. Teit graafisesta betonista myös taiteen maisterin lopputyösi Taideteollisessa korkeakoulussa. Mitä graafinen betoni oikein on?

UPM-Kymmenen kanssa kehitellylle valukalvolle painetaan kuva pintahidastainaineella. Kun betonikakku valetaan kalvon päälle, menetelmällä saadaan esille reliefimäinen kuva niihin kohtiin, joissa betoni ei ole päässyt kovettumaan hidastainaineiden vaikutuksista. Erivärisistä kiveä käyttämällä saadaan erivärisiä kuvioita.

Toimit Graphic Concrete Ltd:n kehittäjänä ja luovana johtajana 2000–2004 ja omistat edelleen sivun yrityksestä. Yli puolet graafista betonista hyödyntävistä kohteista sijaitsee ulkomailla. Vieläkö itse suunnittelet graafista betonista hyödyntäviä teoksia?

Kyllä. Viimeisin työ on Nousukierre-niminen taideteos Stockmannin parkkiin johtavassa ajorampissa. Se toimii myös opasteena, kun Helsingin ulkopuolelta tulleet kysyvät, miten Stockmannin parkkiin ajetaan. Heille sanotaan vain, että aja sen taideteoksen kautta.

Kehittelit graafista betonista pitkään. Viime vuonna suunnittelit Piiraisen Compos-malliston, jonka materiaali-innovaation kehittäminen huonekaluteollisuuden tarpeisiin yhdessä Novoplastic Oy:n ja P.O.Korhosen kanssa kesti kolme ja puoli vuotta. Taidat pitää puurtamisesta?

Olen luonteeltani teknisvoittainen suunnittelija. Tuotteissa on yleensä aina jokin juju, joka edellyttää kokeilemista ja tekniikan miettimistä. Kun jaksaa puurtaa, niin ehkä se eleeton esteiikkakin löytyy sitä kautta.

Ennen Taideteollisen korkeakoulun opintoja opiskelit mm. graafista suunnittelua Rovaniemellä sekä fysiikkaa Oulun yliopistossa. Ovatko fysiikan opinnot vaikuttaneet siihen, että lähestyt suunnittelutehtäviä teknisvoittoisesti? Isän suvussa kaikki ovat insinöörejä, joten mun pitää tsemppata niidenkin kanssa... Ilman muuta fysiikan opinnot ovat vaikuttaneet. Ne ovat mm. auttaneet etsimään parhaat mahdolliset kumppanit, joiden kanssa graafisen betonin homma on saatu pelaamaan. Taikin koulutus puolestaan on ohjannut miettimään järkevästi graafisen betonin käyttöalueita.

Compos-malliston kalusteet valmistetaan suomalaisesta pellavasta ja maissisokerista polymeroidusta luonnonkuidusta, joka on sataprosenttisesti biohajoavaa. Kyse

“Olen luonteeltani teknisvoittainen suunnittelija. Tuotteissani on yleensä aina jokin juju, joka edellyttää kokeilemista ja tekniikan miettimistä. Kun jaksaa puurtaa, niin ehkä se eleetön estetiikkakin löytyy sitä kautta.”

on ns. biomuovista, joka on täysin kompostoitavissa. Mitä muita etuja materiaalilla on muoviin verrattuna?

Se on yhtä kompostoituvaa kuin puu, mutta kestävämpää. Lisäksi tästä voidaan muotoilla samanlaisia kolmiulotteisia muotoja kuin tähän asti on voitu tehdä muovista mutta ei viilupuristeesta. Materiaali tasaa kosteutta ja tuntuu lämpimämmältä kuten puu, joten pehmusteita ei välttämättä tarvita.

Voisiko materiaalista valmistaa muovituoleja mukavammat istuimet esimerkiksi jalkapallostadionin katsomoon?

Tässä vaiheessa ulkokäyttöä ei suoranaisesti suositella. Meillä on vielä tutkimuksia käynnissä näiden asioiden osalta. Maissitärkkelyksellä valmistettu biomuovi kestää sinällään, mutta pellavakuitu imee kyllä itseensä kosteutta. Emme tosin saaneet testikappaleita hajoamaan, vaikka uitimme niitä vesiämpärissä. Viilupuriste hajoaa vedessä jo muutaman päivän aikana.

Ekologisuus on sinulle ilmeisen tärkeää?

On surullista katsoa tämän päivän dokumentteja, joissa merenpohjan kuoppia kaavitaan nuotalla ja 80 prosenttia saaliista on muovipellettijäämiä.

Muovin kierrättäminen on edelleen hirvittävän hankalaa, vaikka se on muovattavuutensa ansiosta hyvä materiaali. Olen itse kuitenkin paremmalla mielellä, kun tiedän suunnitelleeni kalusteen, josta ei koidu harmia luonnolle.

Ensimmäinen suunnittelemasi kaluste oli Clash-tuoli Martelalle vuonna 2003. Avartelle suunniteltu Uni-tuoli sai Nordiska designpriset -palkinnon Tukholmassa 2008. Habitek esitteli viime syksynä riippuvan Jiella-tuolin Habitaressa. Compos-mallistoon on suunniteltu tuolien lisäksi myös pöytä. Ehtiikö sisustusarkkitehti Naamanka suunnitella myös sisustuksia?

Enpä juuri. Yksi kolmasosa työstäni koostuu tuotekehitysjaksoista. Yksi kolmasosa on huonekalujen ja muiden tuotteiden suunnittelua. Yksi kolmasosa koostuu ympäristötäideosten suunnittelusta ja yhteistyöstä arkkitehtien kanssa. Sisustussuunnittelua tilaavat ohjaan tietyille hyvillä kavereille – mm. Kaj Aläckille. Olen kyllä hyvin kiinnostunut vanhojen rakennusten restaurointiarkkitehtuurista ja olisin mielelläni ottanutkin niitä koskevia toimeksiantoja. Työkiireet ovat kuitenkin estäneet.

Miten olet sisustanut oman kotisi?

Siellä on lähinnä erilaisia prototyyppejä, joten meillä joutuu miettimään, mihin kannattaa istua. Näin se on myös useimmilla kollegoilla. Tämä voi olla taktisesti hyvä veto: kun ystävät näkevät kotini, he eivät halua käyttää minua sisustussuunnittelijana.

Haaveilen kyllä kodin sisustamisesta ja mulla olisi välineetkin siihen. Mutta kun ei jaksaa... Ruokapöydän tuoleina on omat Clash-tuolit, mutta en ole saanut vielä vaihdetuksi Clash-pöytää vanhan pöydän tilalle, jonka mummoni osti 1920-luvulla.

Milanon huonekalumessut lähestyvät. Olet käynyt siellä jo 10 vuotta. Kuinka tärkeää messuilla käyminen on muotoilijalle?

Milanossa näkee oikeastaan suurimman osan maailman tunnetuista muotoilijoista ja oppii tietämään ne baarit, joissa muotoilijat tapaavat toisiaan. Ajatusten vaihtaminen on oleellisen tärkeää tässä työssä. On persoonakysymys, kuinka avoimesti se on suoraa debattia. Mulla on tiettyjä ystäviä – mm. Kotilaisen Antti – joiden kanssa käyn hyvinkin syviä keskusteluja ja teen yhteisiä reissuja.